

[Miljøministeren]

sidig og aktiv forvaltning af miljøministeriets egne arealer for at tilgodese de stigende samfundsmæssige behov.

Landbruget har i en lang periode domineret udviklingen i det åbne land. Nye arealer er ved hjælp af dræning og vanding inddraget til landbrugsjord. Det traditionelle landbrug med et bredt spektrum af animalske og vegetabiliske produkter er erstattet af en specialisering hos den enkelte landmand og i de enkelte områder af landet. I dag er mange landbrug højteknologiske og industrialiserede og har ofte kun ét dominerende produkt. Denne specialisering kræver øget anvendelse af gødning og bekæmpelsesmidler og giver store koncentrationer af både produkter og affaldsprodukter, der vanskeligt kan indgå i et kredsløb på det enkelte brug.

De landskabs- og miljømæssige konsekvenser af den strukturelle udvikling i landbruget har været, at mange småbiotoper såsom vandhuller, markskel og engarealer er blevet reduceret kraftigt gennem de senere år. Vandløb, søer og grundvand er forurenede eller truede af forurening med nærings-salte, og mange småbiotoper påvirkes af bekæmpelsesmidler.

Forsknings- og udviklingsarbejder, der følger konsekvenserne af den skete udvikling, og som retter sig mod kilderne, er iværksat med henblik på at specificere, hvilke krav til landbrugsproduktionen der skal tilgodeses, for at miljøet ikke forringes.

Inden for rammerne af programmet til miljøforbedrende foranstaltninger i landbruget har ministeriet i 1986 afsat 10 mill. kr. årligt i perioden 1986-90 til forskningsprojekter vedrørende *NPO*-problemer. Projekterne har til formål at skabe grundlag for udarbejdelsen af konkrete anvisninger til begrænsning af landbrugets miljøbelastning og etablering af overvågningsprogrammer. Projekterne skal bl.a. belyse kulturtekniske foranstaltningers indflydelse på næringsstoffabet, herunder betydningen af gødskning, afgrødevalg osv., undergrundens evne til at fjerne nitrat, jorderosionens bidrag til belastningen af overfladevand med fosfor og næringsstofftilførsels betydning for overgødskning af søer, vandløb, kystnære områder og hav. Andre projekter belyser effekten af gødnings- og dyrkningsfrie zoner langs vandløb og de miljø- og landbrugsmæssige aspekter i

anvendelsen af husdyrgødning til energifremstilling.

De senere års overproduktion af landbrugsvarer inden for EF kan betyde, at de mindre rentable arealer – *de marginale jorder* – vil udgå af landbrugsproduktionen.

Den 1. marts 1987 skal ministeren fremlægge en redegørelse i folketinget med et samlet forslag til strategi for den fremtidige anvendelse af jorder, der udgår af intensiv landbrugsmæssig drift i de kommende år. Som grundlag for denne redegørelse er iværksat et undersøgelses- og udredningsprogram på 10 mill. kr. Det undersøges bl.a., i hvilket omfang og efter hvilke metoder det er muligt at retablere naturtyper, der har betydning for bl.a. miljøbeskyttelsen og friluftslivet. Det vil også blive belyst, hvor store arealer der i dag er marginale jorder, og hvor store arealer der vil blive det i fremtiden. Endvidere skal deres beliggenhed registreres, hvilket indebærer en kortlægning af de forskellige typer marginale jorder. Der vil med udgangspunkt i skov-, landbrugs-, natur- og rekreative interesser endvidere blive opstillet alternativer for udnyttelsen af de marginale jorder, ligesom der vil blive foretaget økonomiske analyser af konsekvenserne for jordbrugerne og samfundet.

I de seneste år har der vist sig et behov for en mere kontinuert og bredere *naturovervågning*, som skal sikre, at indgreb til beskyttelse af miljøet sker så tidligt som muligt.

Miljøministeriet forbereder et naturovervågningsprogram centreret omkring problemstillinger inden for grundlæggende økologi og naturforvaltning. Formålet er at følge udviklingen på de vigtigste naturtyper både i naturtilstand og under forskellige driftsforhold. Naturovervågningen skal således ikke som hidtil alene ske i de særlige videnskabelige reservater, men med disse som referencepunkter.

Miljøministeriet driver en række videnskabelige reservater med tilhørende feltstationer, som tilsammen repræsenterer et antal vigtige danske naturtyper. Her har der gennem årtier været udført mange forsknings- og studieprojekter foruden systematiske og langvarige registreringer af bestemte fugle- og andre dyrebestande. Miljøministeriet forbereder at knytte fagligt uddannet personale til feltstationerne.